

РЕШЕНИЕ

№ 83

гр. Бургас, 11.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: С. М. Цолова

Членове: Петя Ив. Петрова Дакова
Гергана Ж. Кондова

при участието на секретаря Елена П. Георгиева
в присъствието на прокурора Й. Цв. Д. Т.
като разгледа докладваното от С. М. Цолова Въззивно частно наказателно
дело № 20222000600207 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 20, ал.1 – 2 от ЗЕЕЗА вр. чл.17 от ЗЕЕЗА. Образувано по въззивен протест против решение, с което е отказана екстрадиция по искане на друга държава.

С решение №190 от 30.09.2022г. на ЧНД №1112/2022г. Бургаският окръжен съд е отказал екстрадицията на руския гражданин Й. З. по искане на съдебните власти на Руската федерация за осъществяване на наказателно преследване за извършени престъпления: по част 1 от член 210 от НК на Руската федерация, по част 4 от член 159 от НК на Руската федерация и по част 3 от член 174 от НК на Руската федерация.

В протеста се твърди, че данните по делото разкриват наличие на предпоставките по чл.5 от ЗЕЕЗА за допускане на екстрадиция на исканото лице Й. З., като същевременно отсъстват пречките, установени в чл.6 от ЗЕЕЗА. Описвайки фактическите обстоятелства по обвиненията срещу З. и квалификацията на деянията по текстовете от НК на Руската федерация, във връзка с разследването на които е поискана екстрадицията на същия, прокурорът сочи аналога на тези деяния по българския НК, като цитира и акта на националния съд на молещата държава, с който спрямо З. е определена

мярка за неотклонение „задържане под стража“. Оспорва аргументацията на съда, с която е прието наличие на основание по т.5 на чл.7 от ЗЕЕЗА за отказ от екстрадиция на руския гражданин. В противовес на ангажираната в съдебното решение позиция, че съществува риск исканото лице да бъде подложено в молещата държава на насилие, изтезание или на жестоко, нечовешко или унижително отношение, в протеста се изтъква, че представените от Генералната прокуратура на Руската федерация с нарочно писмо гаранции, не са с условен или декларативен характер, а са ясни и конкретни такива, поради което и същите не следва да бъдат игнорирани, а да се отдава доверие на информацията, съдържаща се в докладите на правозащитните организации, характеризираща се като обобщена и в определени части – абстрактна. Изтъква също, че молещата държава е представила конкретни данни за максимално допустимия срок на задържане на исканото лице и за мястото, в което то ще бъде настанено при задържането му, като описаните характеристики на същото и създадените условия за пребиваване са такива, съответстващи на законоустановените изисквания за хигиена, санитарна обезпеченост и пожарна безопасност. Подчертава, че наличните по делото данни, според които З. не е участвал в организирани форми на политическа дейност и антиправителствени структури като противник на официалната власт, разколебават съмнението за съществуващ риск в рамките на воденото срещу него разследване по конкретните обвинения той да бъде подложен в молещата държава на насилие, изтезание или на жестоко, нечовешко отношение. Позоваването в мотивите на съда на осъдителни решения на ЕСПЧ срещу Руската федерация по чл.3 от Конвенцията, с които се защитава решението за отказ от екстрадиция в хипотеза по чл.7, т.5 от ЗЕЕЗА, се критикува с констатация, че във времето след постановяването им Окръжен съд - Бургас е уважавал не една молба за екстрадиция на руски граждани. По изложените съображения и с отбелязване, че препоръките към държавите членки на ЕС, отправени от проведения на 03-04.03.2022г. Съвет по „Правосъдие и вътрешни работи“ относно съдебното сътрудничество по наказателни дела с Руската федерация и Беларус, не установяват забрана по отношение на всички аспекти на сътрудничество с упоменатите държави, в т. ч. по молби за екстрадиция, а указват извършване на преценка за основателност на отправените молби за екстрадиция за всеки отделен случай, прокурорът прави искане за отмяна на атакуваното решение

на първоинстанционния съд и постановяване на ново, с което бъде допусната екстрадиция на руския гражданин Й. З. по молбата, отправена от компетентните власти на Руската федерация.

В съдебно заседание пред въззивната инстанция представителят на Апелативна прокуратура - Бургас заяви, че поддържа протеста по изложените в него съображения. Обстойно мотивира наличие на изискуемите предпоставки по ЗЕЕЗА за допускане екстрадицията на исканото лице Й. З.. Счита, че позицията на първостепенния съд за отказ да уважи молбата на Руската федерация за екстрадиране на лицето, оБ.на с основанията по т.5 на чл.7 от ЗЕЕЗА, е неправилна. Подчертава, че молещата държава отправя настоящото искане за екстрадиция на З. с цел неговото наказателно преследване за извършени криминални деяния, а не за политически престъпления. Намира дадените от компетентните власти на Руската федерация гаранции за охраняване правата на исканото лице за убедителни и заслужаващи доверие. Като отстоява тезата, че Й. З. няма да бъде подложен на унизително отношение, малтретиране и изтезания в искащата държава, пледира да се отмени акта на първата инстанция и да се постанови решение, с което да бъде допусната екстрадицията на исканото лице в Руската федерация.

Исканото лице Й. З. и неговият упълномощен защитник изразяват становище за неоснователност на подадения протест. Излагат доводи за наличието на основания по чл.7, т.4 и т.5 от ЗЕЕЗА за отказ от екстрадиция на З. в Руската федерация. Пзовават се на актуални актове и доклади на европейски и други международни органи и организации, които разкриват погазване на човешките права в Русия и грубо нарушаване на ЕКПЧ и Международния пакт за граждански и политически права. Молят за потвърждаване на протестираното решение на първоинстанционния съд, с което е отказано екстрадирането на исканото лице..

В своя лична защита исканото лице моли да не се допуска неговата екстрадиция, тъй като смята, че е застрашен от физическо насилие и нечовешко отношение в Руската федерация. Изразява опасения, че няма да получи защита на личните си права във водения срещу него процес. Заяви, че не се е укривал от компетентните власти, никой не го е търсил на адреса му в Литва и недоумява защо го издирват чрез Интерпол.

След като се запозна с постъпилия протест, изслуша становищата на страните, прецени данните по делото и съобрази закона, въззивният съд прие, че протестът е процесуално допустим, но по същество е неоснователен.

Първоинстанционното производство е образувано по повод внесено за разглеждане от Окръжен прокурор при ОП - гр. Бургас искане на съдебните власти на Руската федерация, изпратено с писмо изх. № № 81/3-1545-2021 чрез Интерпол - Москва за екстрадиция на литовския гражданин Й. З.. Въпросното искане по същество е свързано с молба по смисъла на чл. 16 от ЗЕЕЗА.

Към преписката по молбата за екстрадиция са приложени всички документи, съгласно изричното им упоменаване в чл.12 от Европейската конвенция за екстрадиция и чл.9, ал.3 от ЗЕЕЗА, както следва: заверени копия на решение за образуване на наказателно дело №28459 и наредба за разделяне на наказателното производство от 12.07.2013г., с която е постановено да се отделят от дело №28459 материали в ново дело №24528; заповед за арест на Й. З. от 14.10.2021г., издадена от съдия при окръжен съд Тверской гр. Москва, Русия; справка от Генералния прокурор на Русия, удостоверяващо, че с решение от 08.09.2013г. наказателното преследване по н. д. №24528 е спряно поради неустановяване местоположение на обв. З.; решение от 17.09.2021г. за обявяване на обв. З. за международно издирване на територията на всички държави – членки на Интерпол за целите на неговото задържане и екстрадиция; решение от 20.09.2021г., с което е отменено решението за спиране на наказателното преследване и е определен срок от един месец, в който н. д. №24528 е прието от следователя М. М. Мамченко; запитване за изготвяне на справка за съдимост и за административни нарушения; справка за съдимост; справка за административни нарушения; писмено заключение за наличието руско гражданство.

ОБ.на е констатацията, че молбата за екстрадиция е подадена от компетентен орган на молящата държава - Генералната прокуратура на Руската федерация, в писмена форма до съдебните власти на Република България. Република България и Руската федерация са страни по международен договор, какъвто се явява Европейската конвенция за екстрадиция от 13 декември 1957 г., приета от Съвета на Европа с цел правното уреждане на условията и процедурите на екстрадиция между

подписалите я държави. Република България и Руската федерация са подписали и ратифицирали тази конвенция и тя е влязла в сила съответно на 15 септември 1994 г. за първата и на 9 март 2000 г. за втората.

Наличните по делото материали установяват, че молбата за екстрадиция, издадена от руската Генерална прокуратура, е мотивирана с образуваното наказателно разследване срещу Й. З. и други лица за криминални престъпления, наказуеми по част 1 от член 210, по част 4 от член 159 и по част 3 от член 174 от НК на Руската федерация - за това, че Й. З. създал и заедно с други установени и неустановени в хода на разследването лица, в периода от 01.11.2008г. до 01.12.2009г., ръководил престъпна общност (престъпна организация), имаща за цел извършване на измами в особено големи размери и легализация на незаконно придобити имоти. Исканото лице З. е обвинен в това, че в цитирания период заедно с лицата Щраер М. и Броников С. е създал още три структурни звена в организацията, като е станал лидер на едното от тях и заедно със своите съучастници са изготвяли фалшиви удостоверения за право на наследство по закон, като по този начин незаконно са придобили осем апартамента в гр. Москва, на стойност най-малко 50 000 000 рубли. В резултат на тази престъпна дейност са били причинени материални щети в особено големи размери на Министерството на жилищната политика и жилищния фонд на Москва.

Съгласно отразеното в молбата за екстрадиция и съпровождащите я документи с превод на български език, по силата на националния наказателен закон на молящата държава, престъпленията, реализирани на територията на Руската федерация, за чието извършване З. е обвинен и се издирва, са с установени наказания лишаване от свобода и с глоба, като най-тежко наказуемо е престъплението по част 1 от член 210 от НК на Руската федерация, за което се предвиждат наказания лишаване от свобода от 12 до 20 години, глоба до пет милиона рубли или в размер на работната заплата или друг доход за период до пет години или без него и с ограничение на свободата за срок от една до две години.

Правилно, изхождайки от фактическото описание на престъпленията, във връзка с които се издирва Й. З., съдът е направил извод, че същите намират аналог и в българския наказателен закон, както следва: престъпления против реда и общественото спокойствие по чл.321, ал.1 и ал.2 от НК, наказуеми с

лишаване от свобода от три до десет години по ал.1 и от една до шест години по ал.2; престъпление по чл.212, ал.1 от НК с предвидено наказание лишаване от свобода от две до осем години и престъпление по чл. 253, ал, 5 от НК с предвидено наказание лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от десет хиляди до тридесет хиляди лева, като последните два състава на посочените престъпления са осъществявани под формата на продължавани престъпления по смисъла на чл.26, ал. 1 от НК. Освен това са налице данни, при които съгласно българското законодателство първото деяние би могло да се квалифицира като престъпление по чл. 321, ал. 3, предл. второ, вр. с ал.1 от НК, наказуемо с лишаване от свобода от пет до петнадесет години, както и данни, че второто деяние би могло да се квалифицира като престъпление по чл.212, ал.5 от НК, за което е предвидено наказание лишаване от свобода от десет до двадесет години. Следователно, налице е предвидената в чл. 5 от ЗЕЕЗА двойна наказуемост. Същевременно не е изтекла давността за наказателно преследване както по правото на Руската федерация, така и по българското законодателство.

Въз основа на наличния по делото доказателствен материал първостепенният съд е направил ОБ.ни констатации, че исканото лице Й. З. не попада в кръга на лицата, визирани в чл.6, ал.1 от ЗЕЕЗА, спрямо които законът не допуска екстрадиция – З. не е български гражданин, не е лице, на което е предоставено убежище в Република България, не е чужд гражданин, ползващ се с имунитет по отношение на наказателната юрисдикция на Република България. Едновременно с това исканото лице е наказателноотговорно съгласно българския закон - навършило 18-годишна възраст и вменяемо.

В преценката си относно основанията по чл.7 от ЗЕЕЗА, при наличие на които се отказва екстрадиция, съдът се е ангажирал със задълбочено обсъждане и анализ на всички доказателствени източници, носещи информация за обстоятелствата от кръга по т.1-8 от цитирания законов текст, на основата на който е достигнал до правилен извод за отсъствие на такива по чл.7, т.1 - 4 и т.6 - 8 от ЗЕЕЗА.

ОБ.но съдът е заключил, че деянията, в извършването на които е обвинено исканото лице, не са за военно или политическо престъпление, респективно искането не е отправено за съдене на лицето от извънреден съд

на Руската федерация. Видно от подробно описаните в документите, по екстрадиционната преписка, факти, характеризиращи инкриминираната по обвинението срещу З. дейност, същите сочат, че се касае за участие в организирана престъпна група с цел извършване на измами в особено големи размери и легализация на незаконно придобити имоти. Съдът правилно е отбелязал, че посочените данни, анализирани в тяхната пълнота, не дават основание да се постави под съмнение какъв е характерът на престъпната дейност, във връзка с която се иска предаване на лицето. Наред с това, не може да се направи и извод, че обвиненията срещу него целят да прикрият преследването му по политически причини, в каквато насока се навеждат доводи от защитата. Основателно също е прието, че по делото не са представени доказателства с необходимата тежест за това, че Й. З. е търсен във връзка с политически убеждения, противопоставящи се на управляващата в Руската федерация власт, или за открити негови действия, насочени срещу военната обстановка в страната и в защита на украинското население. Допълнително събраните в съдебно заседание пред първата инстанция писмени доказателства не представят нито конкретна, нито достатъчно убедителна информация за развИ.а в минал или настоящ период политическа дейност от З.. Предвид на това съдът оБ.но заключил, че З. не е член на организация, с активни изяви, насочени срещу управляващата в Русия власт, т. е., че искането за екстрадирането му не е с цел преследване или наказване на основание негови политически убеждения.

Анализирайки цялостната налична по делото доказателствена съвкупност, въззивният съд не намери за доказана хипотеза на т.4 на чл.7 от ЗЕЕЗА - З. да е преследван заради политическите му убеждения, съответно, че съществува риск положението му да бъде утежнено на това основание. Личните възгледи и разбирания на исканото лице за ситуацията в Русия и Украйна не могат да послужат като решаващ аргумент, мотивиращ извод, че същият е поставен под заплахата от преследване, тъй като всеки гражданин, включително и на Русия има право да гради свои убеждения за политическата, икономическата и социална обстановка в страната си, особено в ситуация, в която спазването на личните права на гражданите е поставено под заплахата.

При обсъждане на представените по делото доказателства, съдът основателно е приел също, че обективизираната в тях информация не дава

основание за извод, че искането за екстрадиция на З. има за цел преследване или наказване на последния, основано на раса, религия, гражданство, етническа принадлежност, пол, гражданско състояние или политически убеждения, съответно и не може да се направи преценка за съществуващ риск от утежняване на положението му поради някое от изброените основания. Както бе посочено вече по-горе, престъпната дейност, за която се преследва З., е с криминален характер и от обективните ѝ измерения не може да се изведе хипотеза на засягане на лицето поради расова, полова, религиозна или друга принадлежност, дефинирана в чл. 7, т. 4 от ЗЕЕЗА. Наказателното преследване не е погасено по давност или амнистирано нито по българското право, нито по законите на Руската федерация. В тази връзка, съдът правилно е съобразил съпътстващите молбата за екстрадиция и допълнително изискани документи относно приложимия закон, включително и на правилата за давността. От приложените към молбата за екстрадиция материали, касателно приложимия закон, се установява, че за престъпленията, за които е повдигнато на исканото лице обвинение, не се налага смъртно наказание в искащата държава, поради което в случая не е налице и основание по смисъла на чл. 7, т. 8 от ЗЕЕЗА.

Първоинстанционният съд е направил обективна и точна оценка на доказателствата, явяващи се относими към дължимата преценка за наличие или не на рисковете по т.5 на чл.7 от ЗЕЕЗА. Съобразявайки изразените от исканото лице опасения, че предаването му на руските власти ще го постави в сериозен риск да бъде подложен на малтретиране и изтезания, съдът се е ангажирал със задълбочен анализ на информационните източници, съдържащи сведения за актуалната обстановка в Руската федерация, на основата на които и след като е отчел също специфичните обстоятелства по случая на З., е аргументирал позиция, че са налице сериозни и доказани причини да се приеме реален риск от отношение, несъвместимо с чл.3 от ЕКПЧ. Именно изложените в тази насока аргументи на съда, об.ли отказа му да допусне екстрадиция на З., са поставени на критика от страна на прокурора във въззивния протест, като се твърди, че същите са неправилни. Настоящият въззивен състав обаче намери за правилни и съответни на представените по делото доказателства изводи на първостепенния съд, че изпращането на З. в искащата държава – Руската федерация, е свързано с реална опасност същият да бъде подложен на насилие, изтезания или жестоко, нечовешко или

унизително отношение в нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, и че правата на последния съгласно изискванията на международното право не могат да се приемат за гарантирани, независимо от писмено дадените от Генералната прокуратура на Руската федерация гаранции в тази насока.

Преценката относно съществуването или не на рисковете по т.5 на чл.7 от ЗЕЕЗА, окръжният съд е направил след анализ на всички представени доказателства, както ангажираните такива от защитата, така и служебно приобщените по негова инициатива, като е съблюдавал принципната постановка, залегнала в решение на ЕСПЧ *Soering v. the United Kingdom*, judgment of 7 July 1989, § 91, в което Съдът е приел, че ще е налице нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, ако страна по Конвенцията предаде някого на друга държава, „когато има достатъчно основания да се смята, че въпросното лице е изложено на реален риск от изтезания или нечовешко или унижително отношение, или наказание в държавата, поискала екстрадиция“.

Отказът на съда да се довери на дадените от Генералната прокуратура на Руската федерация гаранции, че на исканото лице З. ще бъдат предоставени всички възможности за защита, в това число помощ от адвокати, както и че същият няма да бъде подлаган на мъчения, жестоки, нечовешки, унижаващи достойнството видове третиране или наказание, каквато е повелята на членове 7 и 14 от Международния пакт за граждански и политически права от 16.XII.1966, не е произволен, а убедително аргументиран на базата на множеството обективни данни по делото, свидетелстващи за силно влошено положение на правата на човека в Руската федерация, с регистрирани случаи на тежки нарушения на основните права, приписвани на руските сили на реда, сред които принудителни изчезвания, наказания на цивилни заподозрени като опоненти на властта, случаи на изтезания и други форми на нечовешко и унижително отношение към задържаните по подозрение за извършени престъпления лица. В случая първата инстанция правилно е съобщила, че уверенията, получени от молящата държава във връзка с отношението към исканото лице при връщането му на нейната територия, нямат решаващо значение, ако са налице доказателства, които поставят под сериозно съмнение тяхната съдържателност и надеждност. В този смисъл съдът е изпълнил задължението си да прецени дали в практическото си приложение гаранциите предоставят достатъчна сигурност, че исканото лице ще бъде защитено от опасността от малтретиране, като е дал оценка за тяхната тежест съобразно

преобладаващите по делото обстоятелства, които е анализирал обстойно. Разглеждайки качеството на дадените гаранции и съобразявайки възможността на тях да се разчита в светлината на практиките в молящата държава, данните за настоящата ситуация в Русия и вероятното развитие на тази ситуация, изводими от доказателствата по делото, съдът е взел под внимание следните фактори, очертани в решение на ЕСПЧ по дело OTHMAN (ABU QATADA) срещу ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО (Жалба № 8139/09), §§187-189/: дали условията на гаранцията са били разкрити пред Съда /Ryabikin срещу Русия, № 8320/04, § 119, 19 юни 2008 г./; представените гаранции могат да се преценят като общи или се явяват неопределени /Saadi v. Italy [GC], app.no.37201/06, 28.2.2008 [GC] ЕСПЧ/; кой е дал гаранциите и дали това лице може да обвързва приемащата държава /Shamayev and Others срещу Грузия и Русия, №36378/02, § 344, ECHR 2005-III/; дали гаранциите са дадени от договаряща държава /Chentiev and Ibragimov срещу Словакия (реш. по допустимостта), № 21022/08 и 51946/08, 14 септември 2010 г./; каква е историята на приемащата държава със спазването на подобни гаранции /Babar Ahmad and Others срещу Обединеното кралство (реш. по допустимостта) № 24027/07,11949/08 и 36742/08, § 106, 6 юли 2010 г.; Al-Моауад срещу Германия (реш. по допустимостта), № 35865/03, § 68, 20 февруари 2007г./; дали спазването на гаранциите може да бъде обективно проверено чрез дипломатически или други механизми за наблюдение; дали в приемащата държава има ефективна система за защита срещу изтезания, в това число дали е склонна да си сътрудничи с международните механизми за наблюдение (включително международни НПО за правата на човека), и дали е склонна да разследва твърдения за изтезания и да налага наказания на отговорните лица /Ben Khemais, §§ 59 и 60; Soldatenko, § 73/. Съблюдавайки в своя оценъчен подход горните фактори, окръжният съд внимателно е изследвал данните, съдържащи в писмените източници, представени от защитата, с които правилно е счел, че не следва да мотивира своето решение. Правилно е приел, че в основните си характеристики и съдържателност голяма част от документите не само не гарантират достоверност и убедителност на отразената в тях информация, но и се явяват неотнормирани към подлежащия на решаване въпрос за риска от малтретиране на лицето в приемащата държава в противоречие с чл.3 от ЕКПЧ, тъй като съдържат най-обща информация за ситуацията в Русия и конфликта ѝ с Украйна, демонстриращи прояви на

нарушаване на правата на лица - политически противници на официалната власт, какъвто облик не може да бъде придаден на настоящия случай. Коректно е констатирал също, че писмените сведения, касаещи членството на Руската федерация в Интерпол, са извън обхвата на релевантните по делото факти.

В проверката си за наличието на риск от унизително отношение, отчитайки факта, че в практиката на ЕСПЧ са налице решения с осъдителен характер срещу Руската федерация по член 3 от Конвенцията, засягащи въпроса за недостатъците в условията на задържане и отношението към задържаните лица /Ананиев и други срещу Русия - 42525/07, 60800/08/, първоинстанционният съд е положил усилия да събере допълнителна информация от молещата държава за мястото на настаняване на З., в случай на неговото екстрадиране, в отговор на което с писмо на Генералната прокуратура на Руската федерация е указано, че лицето ще се задържа във Федерално държавно учреждение на следствен изолатор на Главно управление на федералната служба за изпълнение на наказанията в Русия, като е дадена и пълна характеристика на условията на настаняване. Преценката, която съдът е направил на съдържанието на така дадените допълнителни гаранции от гледна точка на това дали същите елиминират всякаква реална заплаха от противоречащо на чл.3 от Конвенцията третиране на З., се споделя напълно от настоящия въззивен състав. Действително, представените в посоченото писмо от молещата държава подробни сведения за местонахождението на пенитенциарното заведение, предназначено за настаняване на З. и условията в него, дават основание да се приеме, че като място на задържане то формално покрива стандартите, изведени в практиката на ЕСПЧ по чл.3 ЕКПЧ. В същото време обаче, не може да се пренебрегне информацията, съдържаща се в останалите доказателствени източници по делото, че проблемът с неадекватните условия на задържане в някои места за лишаване от свобода в Русия, явяващ се такъв с особена сложност и сериозност, е широко разпространен, като същият е следствие от лошото функциониране на руската пенитенциарна система и недостига на правни и административни гаранции в тази област. За това, както правилно е посочил окръжният съд, свидетелстват не само докладите на Human Rights Watch, Amnesty International и БХК, но също и множеството установени от ЕСПЧ при разглеждане на делата срещу Русия нарушения на чл. 3 и/или чл. 13 от

Конвенцията /след постановяване на решението по делото Калашников/, и констатацията за продължаващото упражняване на засилено наблюдение от страна на Комитета на министрите на Съвета на Европа върху Русия по изпълнението на общите мерки, които произтичат от делата срещу Русия, обединени в две групи - Калашников срещу Русия, свързана с нечовешки и унижителни условия в следствените изолатори и Федотов срещу Русия, свързана с нечовешки и унижителни условия в изолаторите за временно настаняване. Основавайки се на тези данни, решаващият съд е достигнал до правилен извод, че сами по себе си, дадените от молещата държава допълнителни гаранции, не са достатъчни да убедят в отсъствието на реална опасност от нечовешко или унижително отношение /или и двете/ спрямо З., в случай на екстрадирането му в Русия. Макар да изхождат от Генералната прокуратура на Руската федерация, представените гаранции не убеждават съда, че на исканото лице ще бъде осигурено подходящо третиране в условията на арест, тъй като преобладаващите по делото доказателства разкриват практики в искащата държава, които дават основание за съмнение в тяхната достоверност. Ето защо доводите на прокурора, че съдът без основание е пренебрегнал конкретиката на данните в писмото от Генералната прокуратура на Руската федерация, сочещи на съответни на стандартите условия, при които се очаква З. да търпи мярката задържане в Русия, не могат да бъдат приети за основателни.

Аргументирайки заключението си по въпроса дали би се нарушил член 3 от Конвенцията, съдът правилно се е позовал на актуалните доклади на Human Rights Watch, публикуван на <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/russia/> и Amnesty International (2021-2022), публикуван на <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/russian-federation/report-russian-federation/>, както и на изготвения от БХК доклад, тъй като съдържимата в тях информация е важна от гледна точка на преценката за общата ситуация в искащата страна. С основание съдът е приел, че картината, описана в доклада на БХК, е обезпокоителна, доколкото същата разкрива, че изтезанията и малтретирането на лишени от свобода в Русия са системен проблем, с наблюдаван регрес в тази сфера, пример за което са отразените редица конкретни актуални случаи на малтретирани и изтезания за периода 2017-2021г. Заключениеята в този доклад се потвърждават и от другите доклади, разкриващи без всякакво съмнение, че изтезанията в местата за

лишаване от свобода в Русия се извършват системно, като тези прояви не засягат единствено задържаните във връзка с безредици срещу управляващата власт. В тази насока съдът коректно е отбелязал, че в последния доклад на Human Rights Watch, както и в публичното интернет пространство е налице информация от независими журналистически разследвания относно многобройни случаи на изтезания и малтретирания на лишени от свобода в следствения арест СИЗО 1 в Иркутск, затворническа колония №15 в Ангарск, затворническата болница в Саратов, затвора в Ярославъл, която информация е съвпадаща с представената в доклада на БХК относно състоянието на местата за лишаване от свобода в Русия. Съобразил е констатациите в цитирания доклад, че властите на Руската Федерация редовно са позволявали жестоко отношение, изтезания и подозрителни смъртни случаи в ареста да останат ненаказани чрез отказ да образуват наказателни дела, както и че в оправданието си за приключване или прекратяване на такива дела правоприлагащите органи сочат изтичане на законовата давност. Основателно съдът се е позовал на последния доклад, изготвен от Amnesty International (2021 - 2022), третиращ условията в пенитенциарните институции на молящата държава, показващ устойчивостта, с характеристики, определени като „ендемични“, на актове на изтезания и други малтретирания на задържани лица, също и продължаващата тенденция на „много редки“ случаи на образуване на съдебни производства срещу извършителите на подобно поведение. За да определи наличие на сериозни причини да се повярва в реален риск от отношение, несъвместимо с чл.3 от Конвенцията, съдът коректно е отчетел и няколко десетки дела срещу Руската федерация, при които ЕСПЧ е установил наличие на тежки нарушения на правата на човека, включително случаи на безвестни изчезвания, изтезание и друго нечовешко отношение към лишените от свобода в тази страна и липса на ефективно разследване /Велхийев и други срещу Русия (Velkhiyev et autres c. Russie), № 34085/06, 5 юли 2011/. Съобразил е отсъствието на активност от страна на Русия по създаване на независим Национален превантивен механизъм против изтезанията, въпреки дадените ѝ препоръки в доклада от 2018г. на Комитета на ООН против изтезанието. Не е пренебрегнал и факта на разглеждани в Комитета на министрите на Съвета на Европа по процедурата на усилено наблюдение групата дела Бунтов срещу Русия (в процедура на наблюдение на изпълнението от 2012 г.), свързана с изтезания и други форми на

малтретиране в местата за задържане и липса на ефективно разследване.

В отличие от първата инстанция въззивната такава прие, че доказателствените източници по делото не разкриват ситуация в Русия, при която „всеки заподозрян в престъпление, задържан под стража в ареста, е изложен на сериозен риск да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение, обичайно за изтръгване на самопризнания, но понякога и без никаква конкретна цел“, и счита, че следва да се придържа към оценка на риска от нарушение на чл.3 от Конвенцията по конкретно разглеждания случай на исканото лице З.. В тази връзка именно отчете и съобщеното в международните доклади, с които се разполага по делото, както и постановените от ЕСПЧ осъдителни решения срещу Русия, позволяващи констатацията, че е налице състояние на несигурност в Руската федерация, проявено в тежки нарушения на правата на човека. В актуалните времеви рамки това състояние допълнително е задълбочено, предвид актуалната ситуация между Русия и Украйна и динамиката на нейното развитие. В контекста на събитията в двете страни, очертаващи нестабилност на функциониращите в тях правни системи, опасенията, които исканото лице З. изразява, че при връщането му в страната по местоназначение, не е гарантирано спазването на чл.3 от Конвенцията, са напълно резонни и не могат да бъдат пренебрегнати. Още повече, че след 24.02.2022г. /датата на обявяване от президента на Руската федерация на взетото решение за започване на военна операция в Източна Украйна/, в международен план се отчитат промени, които не са в полза на извода, че Русия би проявила предпазливост по отношение спазването на поетите задължения по Конвенцията. Съдът се е ангажирал с това да представи в хронология споменатите промени в отношенията между Русия и основните институции на ЕС /решение от 23 март 2022г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа, което определя 16 септември 2022 г. за датата, на която Руската федерация ефективно престава да бъде високодоговаряща страна по Европейската конвенция за правата на човека; приет на 07.06.2022г. от Руската Държавна дума закон, според който решенията на Европейския съд по правата на човека, издадени след 15 март 2022г., не подлежат на изпълнение в Русия, а решенията на този съд вече няма да бъдат основа за преразглеждане на решения, взети от руски съдилища; отстраняване с решение на Общото събрание на ООН от април 2022г. на Руската федерация

от Съвета по правата на човека към ООН/, като правилно е обобщил като последици затрудненията, които ще се проявят в търсенето на прозрачност на действията на Русия по спазването на правнообвързващите, многостранни международни задължения, в частност чл.3 от Конвенцията.

Съобразявайки гореизложеното и като взе предвид последователно описаните в докладите /посочени по-горе/ сериозни затруднения на централните руски власти да наложат спазването на стандартите за защита на правата на човека в местата за лишаване от свобода, както и отсъствието на ефективна система за защита срещу изтезания, пасивността в разследването на жалби за нечовешко отношение и изтезания, и препятствията в ефективността на международните механизми за наблюдение от гледна точка на проявите на сътрудничество на Русия, сходно с първата инстанция, въззивният съд намери, че ефективността на дадените от молещата държава гаранции за ненарушаване на чл.3 от Конвенцията в случая с екстрадирането на З., е поставена под сериозно съмнение.

Въззивният съд отчита липсата на практика на ЕСПЧ по въпроса за установено абсолютно правило, че на държава, която не спазва многостранните си задължения, не може да се разчита да спазва двустранни гаранции. В случая обаче, преценявайки степента на неизпълнение на многостранните задължения на Руската федерация, като фактор при преценката дали писмените ѝ уверения са достатъчни за това, че исканото лице З. няма да бъде подложен на насилие, изтезания или жестоко, нечовешко или унижително отношение при предаването му във връзка с воденото срещу него разследване за криминални деяния, прие, че на дадените гаранции не може да се придаде съответната тежест. Предвид на това и независимо от констатацията, че престъпленията, във връзка с които се преследва З., не са политически по своя характер, в преценката си относно предвидимите последици от изпращането на последния към молещата държава, съдът отдаде по-голяма значимост на разкритите данни за общата ситуация в страната, а не на специфичните обстоятелства по случая.

Като неоснователни съдът прецени доводите на прокурора, че в практиката на Окръжен съд - Бургас са известни случаи за уважаване на молби за екстрадиция на руски граждани към Руската федерация в периода след постановяване на осъдителните решения от ЕСПЧ срещу Руската

федерация по чл.3 от ЕКПЧ, тъй като същите не държат сметка, че в производствата по екстрадиция под внимание приоритетно следва да се вземат фактите, позволяващи изясняване на настоящата ситуация в молещата държава и нейното вероятно развитие. Ето защо и изтъкнатите в горната насока възражения на прокурора срещу отказа на съда да екстрадира исканото лице З., не могат да бъдат споделени.

Мотивиран от горните съображения, въззивният съд прие, че в случая са налице законовите предпоставки по чл.7, т.5 от ЗЕЕЗА да се откаже уважаване на процесната молба за екстрадиция чрез предаване на исканото лице Й. З., литовски гражданин, на компетентните органи на молещата държава – Руска федерация, за провеждане на наказателно преследване срещу него по повод извършени на територията на същата държава престъпления, наказуеми с лишаване от свобода. Поради това и решението на Окръжен съд - Бургас като правилно следва да бъде потвърдено, а протестът на Окръжния прокурор при ОП - Бургас следва да бъде оставен без уважение.

Ръководен от изложените съображения и на основание чл. 20 ал.3 от ЗЕЕЗА, Бургаският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 190 от 30.09.2022 год., постановено по ЧНД №1112/ 2022 год. по описа на Окръжен съд - Бургас, с което е отказана екстрадицията на литовския гражданин Й. З. по искане на съдебните власти на Руската федерация за осъществяване на наказателно преследване за извършени престъпления: по част 1 от член 210 от НК на Руската федерация, по част 4 от член 159 от НК на Руската федерация и по част 3 от член 174 от НК на Руската федерация.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протестиране.

Заверен препис от настоящото решение да се изпрати на Министъра на правосъдието за уведомяване на молещата държава и на Върховната касационна прокуратура.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____